

LENEN VAN DE ABDIJ ST. TRUIDEN IN HET LAND VAN HEUSDEN, 1242-1627

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 41 (1986), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

De abt van St. Truiden beschikte in het land van Heusden over enkele lenen, die een gering onderdeel van zijn gehele leenkamer uitmaakten. De registers van deze hof bevinden zich thans in het Rijksarchief te Hasselt en zijn hier met de oude letters aangehaald, daar het gehele fonds tijdens mijn bezoek juist herordend werd.

De concordantie is als volgt:

EA = nr. 6744	ED = nr. 6746
EB = nr. 6745	EE = nr. 6747
EC = nr. 6744 bis	EF = nr. 6748

Van gegevens na 1627 is geen gebruik gemaakt. Een fragment van een register van ca. 1355 leverde tenslotte geen gegevens over Heusden.

BAARDWIJK

1. De tiende van de leenheer in Baardwijk; alleen degene, die een dienstmaagd van de leenheer huwt, kan erven.

10-7-1242: Dirk Loef van Barendonk wordt verpacht zoals zijn voorouders samen met de kapel en een half ploegland voor 1½ mark zilver als leen, C. Piot, Cartulaire de l'abbaye de St. Trond, Brussel 1870-1874, nr. CLXXV.

11-12-1291: Johan van Diest, gehuwd met Beatrijs, Elisabeth, hun dochter, en Johan, hun zoon, dragen hun recht op de tiende van Baardwijk, dienstmansleen van St. Truiden, over aan Johan, heer van Heusden, ridder, v.d. Bergh, OHZ., 11, 791.

Het leen 1 gesplitst in 1A en 1B.

1A. Twee derde van het leen.

15-4-1355: Toegewezen aan Jan, heer van Boekhout, ridder, gehuwd met Klarisse de Myrabile, bij overdracht door Hendrik Quaribbe, ridder, tegen heer Jan van Polanen, heer van de Lek en Breda, Govert van Dommelen, Nikolaas Spiering van Baardwijk, Pieter Ovelare en de leenman, nadat Hendrik Quaribbe huwde met Elisabeth, zuster van Jan van Boekhout, leenman, weduwe van Willem, heer van Dongen, ridder, zoon van heer Willem van Duvendoorde, heer van Oosterhout, die verkreeg bij overdracht tijdens abt Amelius door Dirk Loef van Baardwijk, die had belast voor Govert van Dommelen met 50 pond groten tournoois maar na vijf jaar loste, zoals Dirk verkreeg bij overdracht tijdens abt Amelius door Johan, zijn broer, zoals Dirk Loef van Barendonk, Piot, Cartulaire, nr. CCCXCVI.

25-1-1357: De abt bevestigt door de graaf van Holland na geschil met Govert van Dommelen, Piot, Cartulaire, nr. CCCCII.

19-5-1389: Jan van Immerzeel, ridder, bij overdracht door heer Jan van Boekhout, EA fol. 125v.
...-1...: Maria van Oostende, eventueel te komen op Jan, haar broer, of Geertruida, vrouwe van Zevenbergen, EA fol. 125.

2-6-1433: Willem, zoon van Jan van Zevenbergen, voor Arnout van Zevenbergen bij overdracht door Arnout, diens vader, EB p. 50.

1B. Een derde van het leen.

29-12-1356: Lijftocht van Heilwig, weduwe van Wouter van Rythoven, zoals Dirk Loef van Barendonk of diens zoon had overgedragen aan zijn dochter. EA fol. 127, Piot, Cartulaire, nr. CCCXCVI.

...-13...: De heer van de Lek en Breda, EA fol. 127.

...-1...: Floris van der Aa hangend geschil, EA fol. 24.

14-9-1442: Willem van der Aa, ridder, bij dode van zijn vader, EA fol. 127, EB p. 51.

2-10-1442: Arnout van Zevenbergen bij overdracht door Willem van der Aa, ridder, EB p. 51.

De lenen 1A en 1B herenigd tot 1C.

1C. Het gehele leen.

25-4-1444: Arnout van Zevenbergen bij dode van Arnout, zijn vader, EB p. 51.

16-5-1459: Heer Arnout Wit, kanunnik te Luik, bij overdracht door Arnout, heer van Zevenbergen, EB pp. 166 en 171.

30-9-1463: Govert Wit bij dode van Arnout, zijn broer, EB pp. 166, 167 en 171.

10-6-1464: Anton Wit bij dode van Arnout, zijn broer, EB p. 166.

Het leen 1C gesplitst in 1D en 1E.

1D. De helft van het leen (1521: belast voor de pastoor van Baardwijk met 15 pond 4 s. en voor de leenheer met 6 goudgulden, jaarlijks 80 pond waardig).

30-9-1463: Simon de Wit bij overdracht door Govert, zijn vader, EB pp. 166, 167 en 171.

11-7-1465: Nikolaas en Daniel van de Merwede, natuurlijke broers, bij overdracht door Simon de Wit, EB p. 167.

7-9-1504: Mr. Reiner de Jonge, licentiaat in de rechten, bij dode van Cornelis, zijn vader, en hij zal jaarlijks 1½ mark aan de leenheer betalen, EB p. 169.

4-2-1509: Mr. Reiner de Jonge bij dode van Machteld, dochter van Nikolaas van de Merwede, zijn moeder, met de helft, ED fol. 125.

24-10-1515: Jacob de Jonge, vermeld 25-10-1521, bij dode van Reiner, zijn broer, met het geheel, ED fol. 125, LRK 286 fol. 201v-202.

22-4-1555: Mr. Cornelis de Jonge, heer van Baardwijk, bij dode van Jacob, zijn vader, ED fol. 125v.

20-2-1580: Heer Cornelis de Jonge bij dode van Cornelis, zijn vader, ED fol. 125v.

29-10-1616: Adam van der Duin, heer van 's-Gravenmoer, voor Anna de Jonge, vrouwe van Baardwijk, bij dode van Cornelis, haar vader, EE fol. 168.

26-6-1624: Jan Swennen, burger van St. Truiden, voor heer Jacob de Jonge voor Jacob, heer van Baardwijk, diens zoon, bij dode van Anna de Jonge, EF fol. 247.

1E. De helft van het leen.

30-9-1463: Jan van Hancourt bij overdracht door Govert de Wit, EB pp. 166, 167 en 171.
14-4-1469: Laurens Evertsz. bij overdracht door Jan de Hancourt, burger van Luik, EB p. 168.
13-7-1473: Hendrik van Hasselt voor Everarda Laurensdr., zijn vrouw, en Engelbert, zijn zoon, bij overdracht door Laurens Evertsz., zijn schoonvader, te Besoyen, EB p. 168 blad.
9-10-1505: Engelbert van Hasselt zal de leenheer 1½ mark jaarlijks betalen, EB p. 170.
3-8-1534: Frederik van Renesse, heer van Malle enz., ridder, bij overdracht door Engelbert van Hasselt, ED fol. 121.
12-5-1544: Jan van Renesse, heer van Malle enz., ridder, voor zijn moeder bij dode van Frederik, zijn vader, ED fol. 121v.
6-8-1551: Arnout van Steynart voor Klara, dochter van Frederik van Renesse, weduwe van heer Filips van Hoorne, Bassigny, Boxtel enz., bij dode van haar vader, ED fol. 121v-122.
2-12-1554: Jan van Hoorne, heer van Bassigny, Boxtel enz., bij dode van Klara van Renesse, ED fol. 122.
4-3-1563: Mr. François van Hanenborg bij overdracht door Nikolaas Kegellers voor Jan van Hoorne, ED fol. 122.
9-10-1609: Pieter van Gerwen zoals François van Hanenborg, EE fol. 168.
27-8-1624: Isak Govertz. van de Graeff bij overdracht door Pieter van Gerwen, EF fol. 246.

EETHEN

2. Haar hofstede in Eethen.

29-10-1314: Margaretha, weduwe van Willem van Eethen, draagt over aan de leenheer en ter vergoeding van het goed, dat zij het klooster had ontnomen, gaf zij ook het huis, dat zij op het leen had gebouwd, Piot, Cartulaire, nr. CCCXLVI.

HERPT

3. Een tiende in Herpt.

10-1-1281: Toegewezen aan de leenheer na geschil met Johan van Herpt, zoon van wijlen Wouter Bode, die zei beleend te zijn, Piot, Cartulaire, nr. CCLXXXIV.

4. De huizing, (1474: vermeerderd met 2 hont), in Herpt (1460: en 2 morgen daartegenover over de weg).

8-5-1392: Johannes alias Hanneke Stellen, EA fol. 128.
26-7-1460: Jan Gijsbert Wellenz. zoals zijn voorouders met lijftocht van Elisabeth, zijn moeder, zoals de akte van 13-7-1452, EB p. 171.
20-4-1473: Wouter, zoon van Jan Gijsbert Wellenz., bij dode van zijn vader, EB p. 171.
18-5-1474: Robert Jacobsz. van Heusden, gehuwd met Elisabeth, dochter van Hugo Spiering van Aalburg, bij overdracht door Wouter Jansz. ook met 2 hont bij opdracht, te komen op Willem en Jan, zijn zoons bij wijlen Jutte van Wijk, EB p. 172.
17-7-1492: Hubert Jansz. bij overdracht door Robert Jacobsz., EB p. 172.
16-7-1506: Richard Adriaansz. (HS.: Darioensz.!) voor Jan Hubertsz. bij dode van Hubert Jansz., diens vader, ED fol. 126.
18-7-1515: Rikout Adriaansz. voor Gijsbert Hubertsz., die de leenheer eventueel verdoelde lenen zal aanbrengen, bij overdracht door Jan Hubertsz., diens broer, met lijftocht van Aleid, gehuwd met Hubert Jan Hubertsz., hun moeder, ED fol. 126.
6-5-1554: Joost Walewijnsz. voor Hubert, Maria, Adriana, Pieter, Jan sr. en Jan jr., kinderen van Jan Hubertsz., ED fol. 126v.

Het leen 4 gesplitst in 4A en 4B.

4A. De huizing en 2 hont, strekkend tot de Oude Maas, oost: Adriaan Jansz., west: Jasper Jansz.

26-6-1608: Jan Dirksz. van Herpt, bij overdracht door erven Cornelis Adriaansz. en Digna Jacobs, EE fol. 174.

..-1-1627: Adriaan Willemsz. bij overdracht door Jan Dirksz., EF fol. 244.

4B. 2 morgen, genaamd de Akker, oost: erven Margaretha Brands en voorts belend door de straat.

26-6-1608: Adriaan Jansz. van Cuyk mag beschikken, EE fol. 174.